

Gebiedsbeschrijving

De wandeling gaat langs vijvers, bossages, houtwallen en graslandjes. Vanaf de heuvels en bruggen - die allemaal een naam hebben - heb je uitzicht over delen van het park. Het Matenpark is de groene long van de wijk De Maten, waar de bewoners kunnen fietsen, wandelen en spelen. Het park is niet alleen aantrekkelijk voor de mens maar ook voor kleine zoogdieren, vogels en insecten. In dit natuurlijke park staan veel inheemse bomen, struiken en kruiden. In de vijvers leven veel vissen. Het water bevat ijzer en leem waardoor het vaak oranje of geel van kleur is. Bij de Ferguutgaarde kun je vanaf april tot eind oktober een bezoek aan de landschappelijke heemtuin brengen.

Aan de rand van het park ligt de kinderboerderij - met horeca en speeltuin - met geiten, pony's, schapen en kippen van verschillende rassen. De kinderboerderij is een plek voor jong en oud. Kinderen kunnen hier spelenderwijs met respect leren omgaan met dieren. Er zijn vaak activiteiten zoals het peuteruurtje, geboortefeest, pony rijden en ecokids.

Geschiedenis

De naam De Maten komt van mate of made, dat in het oud-Germaans weide of hooiland betekent. Mat of maat staat ook voor een strook die men in een keer afmaait. Letterlijk zoveel als een boer in een dag met de zeis kon maaien. De Maten - eens het Wornumsche Veld of de Wormingermate - bestond uit schraal grasland en moerasgebied, dat 's winters grotendeels onder water stond. Tot de jaren 70 van de 20ste eeuw bestond het gebied uit weilanden, akkertjes en verspreid staande kleine boerderijen. Hier en daar stonden burgerwoningen met moestuinen. Door het open landschap kronkelde een kleine beek die het kwelwater van het Veluwemassief naar de IJssel leidde. Op de hogere delen liepen boerenpaden en zandwegen. Deze waren omzoomd met afvoerslootjes en meidoorn- of elzenhagen, soms afgewisseld met een peppelsingel of eikenlaantje.

De aanleg van de nieuwbouwwijk verstoorde vanaf 1971 de landelijke rust. Het beekje werd een wetering en het woongebied kreeg bergingsvijvers voor de ontwatering. De karakteristieke Veluwse boerderijtjes verdwenen op twee na. Het puin werd gebruikt als ophoogmateriaal onder de heuvels van het Matenpark. Voor het afdekken van de puinhopen gebruikte men leem en zand van de uitgegraven vijvers. Midden in het park werd een heemtuin aangelegd. Hier kan men de oorspronkelijke rijke flora van Apeldoorn en omgeving, gelegen op de overgang van de Oost-Veluwse stuwwal en de IJsselvallei – zien.

IVN Apeldoorn onderhoudt vanaf 1984 de heemtuin.

IVN Apeldoorn

IVN Natuureducatie laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doen we met natuuractiviteiten, excursies, cursussen, landschapsonderhoud, projecten, wandel- en fietsroutes (bijvoorbeeld via de gratis IVN Natuur app).

Ommetjes

Ommetjes zijn korte wandelingen die je uitnodigen in je eigen woon- of werkomgeving op pad te gaan. Er zijn tal van ommetjes in en rond Apeldoorn beschikbaar; ook speciaal voor kinderen en hun (groot)ouders. Download de ommetjes gratis via de website

www.ivn.nl/afdeling/apeldoorn/ommetjes/

Lid worden van IVN?

Steun het werk van IVN Apeldoorn door lid te worden. Als lid geniet je vele voordelen en ontvang je bovendien vier keer per jaar het afdelingsblad Groenvoer en de maandelijkse digitale nieuwsbrief. Blijf zo op de hoogte van de activiteiten in ons werkgebied: de gemeenten Apeldoorn, Voorst en Epe. Meer informatie en aanmelden via doemee.ivn.nl/word-lid

Meer weten over de parken in Apeldoorn?

Scan de QR-code:

Tips:

- ❖ Wandel ook eens Ommetje Heemtuin de Maten; via www.ivn.nl/afdeling/apeldoorn/ommetjes te downloaden.
- ❖ Bezoek de Kinderboerderij De Maten, voor (hernieuwde) kennismaking met de dieren en een kopje koffie of thee.

Ommetje Matenpark Groene oase in de wijk de Maten

Het begin- en eindpunt: ingang Wijkcentrum de Stolp, Violierenplein 101, 7329 DR Apeldoorn

Lengte: circa 3,3 km

Coördinaten: 52.19388, 6.00374

Tip: dit ommetje is geschikt voor rolstoelgebruikers

Iedereen doet het op z'n tijd... een ommetje maken. Lekker een frisse neus halen met collega's, (klein)kinderen of gezellig bijkletsen met kennissen. Wandelen in het groen ontspant en is goed voor lijf en leden. IVN Apeldoorn deelt graag leuke en leerzame natuurweetjes. Loop dit ommetje en ontdek de natuur in het Matenpark.

Ommetje Matenpark

Groene oase in de wijk de Maten

Ga, met je rug naar de ingang van De Stolp gekeerd naar links richting de vijver via het stenen trapje links van 't Bolletje. De kleur van de vijver wordt bepaald door ijzer en het leem van de bodem. Leem is een grondsoort, waarvan de deeltjes qua grootte tussen zand en klei inzitten.

Ga linksaf over de houten vlonder. Vervolg het pad langs het water. Ga na de Heemgaardbrug* rechtsaf het fietspad op. Aan de rechterzijde op het grasveld staat de gele treurwilg die in tuinen en parken als sierboom wordt aangeplant. De (treur)wilg houdt, net als de elsen met zijn kleine donkere elzenpropjes, van vochtige grond. Aan je linkerhand, voor de skatebaan, staat een groep brede vleugelnootbomen.

Vervolg het pad langs het water tot net voorbij de stapstenen rechts in het water naar het speeleiland. Aan de overzijde van het water staan enkele grauwe abelen. Deze bomen zijn herkenbaar aan de 'ogen' op de lichte stam.

Vervolg het pad. Ga met de bocht mee naar rechts. Houd de Heemtuin aan je linkerhand. Loop over de Heembrug*. Vanaf deze brug heb je links zicht op het vogeleiland waar allerlei vogels op de bodem kunnen broeden zonder door katten of kinderen gestoord te worden.

Neem na de Heembrug het fiets-/voetpad links. In dit halfopen terrein met verspreid staande bomengroepen komen op zomeravonden vleermuizen hun voedsel zoeken. Een enkele dwergvleermuis zie je in de schemering insecten uit de lucht happen. De grote laatvliegers, die vlak voor de invallende duisternis arriveren, komen als kolonie tegelijk aanvliegen. Samen openen zij de jacht in de boomkruinen op kevers, wantsen en nachtvlinders. Aan het einde van het pad staat links een Kaukasische kastanjeboom (met hekje eromheen).

Ga aan het einde van het pad rechtsaf het fietspad, geflankeerd door moerasediken, op naar de kinderboerderij. Ga halverwege linksaf tussen de weiden door. In de weilanden staan indrukwekkende

alleenstaande bomen. Het vee kan er op hete zomerdagen heerlijk onder schuilen in de schaduw. De boerderij en varkensstal zijn nog in authentieke staat, de opstallen zijn later bijgebouwd.

Ga aan het einde rechtsaf het tegelpad op en vervolg de weg tot aan de Gildenlaan. Sla linksaf en loop via het voetpad langs het water. In deze vijver komt zuiver kwelwater omhoog, waarin veel verschillende waterplanten gedijen, zoals een zeer zeldzaam watervarentje: de pilvaren. Dit plantje heeft rolronde blaadjes met bolletjes tussen de worteldraden. Deze 'pilletjes' bevatten de sporen van deze varensoort. Doordat passerende eenden, meerkoeten en waterhoentjes de pilletjes wel lusten is dit varentje helemaal meegelift naar de Beekbergerbeek. De vijver is enkele jaren na het uitgraven, waarbij de varensporten weer tot ontwikkeling kwamen, van de riool-overstort afgesloten.

Volg het voetpad en ga het eerste pad links (voor de Jaromirgaarde). Bij de splitsing rechts aanhouden. Er is nu rechts het water en links de achterzijde van de huizenrij (Pallietergaarde). Opvallend is het verschil tussen het grondniveau van de tuinen en het waterpeil van de vijver, dat door droogmakerij zo laag wordt gehouden om wateroverlast in De Maten te voorkomen. De vijver aan de rechterzijde vertoont door ecologisch berm- en waterbeheer (o.a. door de waterzuiverende rietkragen) de laatste jaren veel meer variatie aan waterplanten en bermbegroeiing. Hierin broeden de waterhoentjes en meerkoeten weer volop.

Aan het einde van het voetpad rechts aanhouden. Ga bij de T-splitsing rechtsaf. Sla linksaf het eerste smalle (grind)pad in met rechts een wal en links het water. Net als in de rest van het park wordt hier een houtwal gebouwd zoals rechts zichtbaar is. In deze houtwal zoeken vogels zoals merels, mezen en mussen in de winter beschutting. Langs het afbuigende pad staan enkele grote essen. In het graslandje aan de rechterkant is nu een plukboomgaard met appels, kersen en pruimen, een herinrichting van een vroegere perenboomgaard van de boerderij.

Ga linksaf over de Heuvelbrug*. Als in strenge winters de parkvijvers bevroren zijn, blijven bij deze wateroverlaten flinke wakken open. Daarin komt naast de blauwe reiger ook de aalscholver en het kleurige ijsvogel regelmatig vissen. De

(blauwe) reiger staat vaak roerloos of stapt statig rond langs de oevers, de aalscholver duikt langdurig onder water en de ijsvogel tuurt geduldig op een overhangende tak naar langs zwemmende kleine visjes.

Ga na de brug rechtsaf. Aan de linkerkant zitten onder de bramen holen van een konijnenburcht. Deze schuwe parkbewoners grazen hier vaak in alle rust in de vroege ochtend en avondschemering als de laatste honden zijn uitgelaten. Vanaf het pad ruik je hier in het voorjaar de uienlucht van de overvloedig witbloeiende daslook.

Ga einde pad linksaf de 'heuvel' op en houd op de splitsing rechts aan. Halverwege deze heuvel heb je uitzicht over grasvelden en aan de rand twee gietijzeren ezels. De ruige, niet gemaaide stukken worden als ecologische graszone slechts eenmaal per jaar gemaaid. Op rustige momenten speuren merels, kauwtjes en eksters daar naar hun favoriet voedsel, zoals regenwormen en grastorretjes. De vele eksters in het park scharrelen hun dagelijks kostje nog makkelijker bij elkaar in de onverteerde hondenpoep.

Steek het fietspad met straatverlichting over en volg het volgende voetpad langs de achtertuinen. In dit gedeelte van het park zingt in het voorjaar de zanglijster zijn repeterend liedje en de tiftjaf zegt hier vaak zijn naam. Dankzij het gevarieerde landschap met open en gesloten gebiedjes vinden veel zangvogels in het park voldoende nestgelegenheid en voedsel.

Bij de kruising recht door het fiets-/wandelpad volgen sla linksaf bij het informatiebord van de heemtuin. Links ligt de Heemtuin de Maten omgeven door watergangen en een gaasraster tegen de hondenoverlast. In en langs de verschillende bospercelen liggen grote oude houtwallen van omgevallen bomen. Deze takkenrijen, de zogenaamde houtrillen, geven extra beschutting en dekking aan insecten, vogels en kleine zoogdieren, zoals bosmuizen en egels. Dood hout is ook een belangrijke voedselbron voor de grote bonte spechten, die hier in hun uitgehakte boomholtes broeden en die later weer als nestruimte voor mezen en boomklevers worden gebruikt.

Volg het pad langs de meidoornhaag van de heemtuin, ga over de Heembrug en houdt daarna rechts aan. Ook op de volgende splitsing rechts aanhouden (volg het half verharde pad naast de hondenuitlaatplaats). Ga aan het einde van dit pad rechtsaf over de Violierenbrug. Na de brug rechts aanhouden en loop recht door naar het beginpunt van het Ommetje Matenpark richting De Stolp. *Bij de bruggen staan straatnaambordjes met de naam erop vermeld